

Volčji Potok 3
1235 Radomlje

Tel. (01) 831 23 45, 831 07 70
Fax. (01) 831 07 75

Datum: 01. 08. 2001
Številka: UP-74/01

Zadeva: Strokovno mnenje o hortikulturnih vidikih vrta družine Gnamuš, Pod topoli 59, Ljubljana

Strokovno mnenje je izdelano na podlagi ogleda atrijskega in predhišnega vrta družine Gnamuš na naslovu Pod topoli 59, Ljubljana dne 18. julija 2001.

1. Atrijski vrt

1.1 Zasnova atrijskega vrta

V zasnovi atrijskega vrta je razpoznavnih več oblikovnih elementov, ki so značilni za japonske vrtove. To so ribnik z otokom, ločni most, pot okoli vodne površine, z oblikovanostjo terena in zasaditvijo poudarjena diagonala, kamnite lanterne, poudarjeno nameščeni kamni, izbor pretežno zimzelenih in oblikovanih rastlin.

1.2 Vzdrževanost vrta

Drevnina je redno v atrijskem vrtu vzdrževana. Z oblikovno rezjo so poudarjene nizke in zaobljene oblike pritlikave drevnine. Večja drevnina je oblikovana tako, da ohranja velikostna razmerja z drugo zasaditvijo. Isti vzgojni ukrepi ustvarjajo iluzijo globine vrtnega prostora, ohranjajo poglede skozi veje in ustvarjajo habitus zrelih dreves. S spretno zasaditvijo in s smotrno rabo barv je vrt optično povečan, zagotovljena je tudi sezonska spremenljivost barvnih sestav. Ustvarjenih je nekaj domišljenih iger svetlobe in protisvetlobe.

Vrt izvedbeno še ni zaključen. V nastajanju so še skalnjak s slapom, nočna osvetljava vrta, ureditev bregov pri vodnih motivih, razgledna sedišča in zimski vrt.

1.3 Rastlinska zbirka

1.3.1 Iglavci

Izstopajo iglavci rodov jelka – *Abies*, glavičasta tisa – *Cephalotaxus*, pacipresa – *Chamaecyparis*, srpavka – *Cryptomeria*, brin – *Juniperus*, smreka – *Picea*, bor – *Pinus*, tisa – *Taxus*, klek – *Thuja*, čuga – *Tsuga*, vsi z različnimi vrstami in sortami. Poudarek je na pritlikavih in počasi rastočih sortah, precej je tudi barvnih različkov in panaširanih rastlin. Sortni izbor je velik in obsega nekatere zelo redke kultivarje.

1.3.2 Sredozemske rastline

Posebnost je veliko število značilno sredozemskih rastlin, ki zaradi premišljene izbire rastiščnih mest in skrbne nege prezimijo na prostem. Primeri: jagodičnica – *Arbutus unedo*, lovor – *Laurus nobilis*, velecvetna magnolija – *Magnolia grandiflora*, lagerstremija – *Lagerstroemia indica*, plazeči rožmarin – *Rosmarinus officinalis* 'Repandens', nemški rožmarin – *Santolina* sp., prava cipresa – *Cupressus sempervirens*, albicija – *Albizzia julibrissin*, stasita juka – *Yucca gloriosa* ter različne sivke – *Lavandula*.

1.3.3 Listavci

Pri listavcih poleg sortnih pahljačastih javorjev – *Acer palmatum* izstopajo zimzelena drevnina in grmovnice. Primeri: avkuba – *Aucuba*, pušpan – *Buxus*, vresa – *Calluna*, resa – *Erica*, sorte japonske trdoleske – *Euonymus japonica*, novozelandski jetičnik – *Hebe*, mahonija – *Mahonia*, lovorikovec – *Prunus laurocerasus*, sorte bodike – *Ilex aquifolium* in *I. x meserveae*, sleči in azaleje – *Rhododendron* cv., skimija – *Skimmia*, pieris – *Pieris*, kalmia – *Kalmia*. Acidofilne rastline zaradi ustrezne oskrbe dobro uspevajo.

Vrtna ograja je prekrita z vednozelenim bršljanom, ki ga barvno poživljajo cvetoče plezalke: popenjave vrtnice – *Rosa*, okrasni sroboti – *Clematis*, kovačniki – *Lonicera* in glicinija – *Wisteria*.

1.3.4 Trajnice

Čeprav je izbor trajnic v atrijskem vrtu manjši, te smiselno dopolnjujejo drevnino in celotno oblikovno zasnovo vrta. Med zanimivejše sodijo različne vetrnice – *Anemone*, pampaška trava – *Cortaderia selloana*, maslenice – *Hermerallis*, funkije – *Hosta*, perunike – *Iris*, Jupitrova lučca – *Lychnis flos-jovis*, peruša – *Matteuccia struthiopteris*, potonike – *Paeonia*, kamnokreč – *Saxifraga*, netresk – *Sempervivum* in bodalica – *Stipa*.

2. Predvrt

Tudi na oblikovno in kompozicijsko razgibanem predvrtu je izbor rastlin velik.

V mešanem nasadu prevladujejo grmovnice iz rodov češmina – *Berberis*, pušpana – *Buxus*, osleza – *Hibiscus*, hortenzije – *Hydrangea*, magnolije – *Magnolia*, mahonije – *Mahonia*, skorbotovca – *Philadelphus* in pritlikava drevnina iz rodovi kleka – *Thuja* in tise – *Taxus*. Poudarjena je vloga raznovrstnih pokrovnih iglavcev (brin – *Juniperus*, *pacipresa* – *Chamaecyperis*, bor – *Pinus*). Navzoče so tudi druge pokrovnice (nemški rožmarin – *Santolina*, dresen - *Polygonum*), trajnice (vetrnica - *Anemone*, velikonočnica – *Bergenia*, prstasti trstikovec – *Miscanthus*,...) in enoletnice (*Verbena*) za barvne poudarke.

3. Zaključna ugotovitev

Ugotavljamo, da gre na naslovu Pod topoli 59, Ljubljana, za nadpovprečno bogat zbirateljski vrt, ki po premišljenem načrtu in po poudarjenih oblikovalskih izhodiščih nastaja zadnji dve desetletji. Glede na to, da gre pri Gnamuševih za zasebni vrt in za majhno površino, je število zbranih rastlin izjemno veliko.

Na osnovi ugotovljenih kvalitiet menimo, da si celotna vrtna kompozicija na lokaciji Pod topoli 59, Ljubljana, ki jo lastniki osnovano označujejo kot arboretum v malem, zasluži posebno obravnavo. Morebitno zaščito celovite hortikulture stvaritve bi lahko omogočilo ovrednotenje s strani Zavoda Republike Slovenije za kulturno dediščino.

Pripravil:

Matjaž Mastnak, univ. dipl. inž. gozd.
Svetovalec direktorja

Aleš Ocepek, univ. dipl. inž. agr.
.....Direktor

